

Over Artificial Intelligence in de TIAS registercontrollersopleiding (EMFC/RC)

Als *Academic Director* van de TIAS *Executive Master of Finance and Control* (EMFC, beter bekend als de RC opleiding) word ik de laatste tijd vaak geconfronteerd met vragen van (potentiële) deelnemers over *Generative Artificial Intelligence* (GenAI, verder kortweg AI). Die vragen zijn terecht want de laatste twee jaar zijn de ontwikkelingen op dit gebied ronduit explosief. Ik ga in op vijf veelgestelde vragen.

Wat is het probleem?

We zien twee uitdagingen. Ten eerste heeft AI grote invloed op de werkzaamheden van de controller. Daar moet de opleiding aandacht aan besteden en dat doen we ook. Ten tweede heeft AI impact op de opleiding als het gaat om de toetsing. De EMFC is een wetenschappelijke master en dit betekent dat we moeten nagaan of de leeruitkomsten die we als opleiding hebben geformuleerd, ook daadwerkelijk worden behaald door de deelnemers. Ik ga hier vooral in op dit tweede punt.

Bij sommige toetsvormen kan AI namelijk voor problemen zorgen, vooral bij *papers* en het afstudeerwerkstuk. AI kan hier een grote hulp zijn bij het genereren van de inhoud, maar tegelijkertijd kan het net zo goed een grote bedreiging zijn. Denk aan het risico dat onjuiste, door AI gegenereerde (gehallucineerde?) informatie wordt opgenomen in het werkstuk of het risico dat bepaalde vaardigheden die *de deelnemer* zich eigen dient te maken in het afstudeertraject, in plaats daarvan door AI worden ingebracht. Deze risico's moeten gemitigeerd worden.

Overigens merk ik op dat in onze opleiding ook talrijke toetsvormen worden gehanteerd die "AI-proof" zijn, denk aan mondelinge tentamens, schriftelijke tentamens zonder hulpmiddelen, of fysieke presentaties met mondelinge verdediging. We hebben van oudsher in de EMFC een zeer brede mix van toetsvormen.

Verbieden of afschaffen?

Twee drastische oplossingen worden regelmatig (ook in de media) gesuggereerd. Zo zijn er instellingen die overwegen om een *totaalverbod op AI* in te voeren. Andere opleidingen pleiten voor het *afschaffen van AI-gevoelige toetsvormen* zoals de (afstudeer)-scriptie.

TIAS vindt beide suggesties niet realistisch of zelfs onwenselijk. Een *verbod op AI* doet geen recht aan de praktijk waar de inzet van AI gemeengoed is. Zo'n verbod is daarbij heel moeilijk te handhaven. Het *radicaal afschaffen* van toetsen die AI-gevoelig zijn, doet geen recht aan de vaardigheden die je met zo'n toets wil beoordelen.

In plaats hiervan heeft TIAS beleid ontwikkeld waarin is vastgelegd hoe alle betrokkenen binnen TIAS om dienen te gaan met AI. Opgelet: TIAS wijst het gebruik van AI dus niet af; het gaat er volgens ons om dat deelnemers leren hoe ze kritische, competente, en verantwoorde gebruikers van AI worden (binnen en buiten TIAS).

Wat is de kern van het TIAS AI-beleid?

Het AI-beleidsdocument is ontwikkeld in nauw overleg met de twee "moederuniversiteiten" van TIAS: Tilburg University en Eindhoven University of Technology.

Het document bespreekt het verantwoord gebruik van AI en legt verbanden naar het *Onderwijs- en Examenreglement* en de *TIAS gedragscode*. Ik ga hier alleen in op het eerste punt waarin drie mogelijke vormen van (verantwoord) AI gebruik worden beschreven.

Ten eerste de situatie waarin AI gebruik is toegestaan. Dit betreft gebruik van AI-tools als hulpmiddel voor algemene functionaliteiten zoals brainstormen, inspiratie opdoen, algemene informatie samenvatten, het eigen werk verfijnen (bijv. taalkundige correctie, taalassistentie), vertalen, en zelfstudie/sparringpartner (bijvoorbeeld het genereren van oefenvragen en antwoorden voor examens).

Als een deelnemer AI op een andere manier gebruikt dan hierboven bedoeld, dan moet dit expliciet worden vermeld volgens een voorgeschreven format. Het gaat hier om het gebruik van AI-functionaliteiten die leiden tot de creatie van nieuwe inhoud of de vervanging van eigen werk (ook wel: “contentgeneratie”). De examinerator moet hierbij in staat gesteld worden om (ook vooraf) feedback geven over het al dan niet verantwoord gebruik van AI tools.

Tot slot blijft één vorm van AI gebruik *niet* toegestaan. Het genereren van kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksgegevens met AI is in principe *verboden*, tenzij de examinerator hiervoor uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven. Een voorbeeld is het laten genereren van interview- of enquêteantwoorden door AI. Dat is echt een *no-go area*.

Het is goed om op te merken dat ook in het AI tijdperk de docent (examinerator) altijd verantwoordelijk is voor de onderwijsactiviteiten die worden ontworpen en uitgevoerd. Deelnemers zijn en blijven altijd verantwoordelijk voor het werk dat zij indienen. In geval van twijfel is het altijd verstandig om vooraf de examinerator(en) te raadplegen.

Kun je een concreet voorbeeld geven?

In het eerste jaar schrijven de deelnemers een stevig paper over een reëel (AO-IC) probleem in hun eigen organisatie. Hierbij wordt AI in het begin gebruikt om een startdocument te genereren. De deelnemers brengen via AI in kaart wat er “volgens AI” al bekend is over dit probleem. Dit startdocument wordt gedeeld met de begeleider inclusief verantwoording hoe het tot stand is gekomen (tools, prompts, etc.). Vervolgens is het aan de deelnemer om dit startdocument te verbeteren en er eigen empirisch onderzoek aan toe te voegen. Dit leidt tot een einddocument (inclusief organisatieadvies) waarin de deelnemer ook dient te reflecteren op de vraag welke waarde AI voor zijn paper heeft betekend. Dit geheel wordt vervolgens beoordeeld door de begeleider. Bij voldoende beoordeling zal de deelnemer vervolgens zijn werkstuk moeten verdedigen in een mondeling tentamen met twee examineratoren. Ook dit tentamen moet met een voldoende resultaat worden afgelegd.

Wij denken dat dit voorbeeld goed laat zien hoe TIAS omgaat met AI en “contentgeneratie”. De deelnemer mag AI als hulpmiddel gebruiken bij de start, maar het is de examinerator vooraf duidelijk waar dit toe geleid heeft. Via een schriftelijke en mondelinge toetsing van het eindwerk moet de deelnemer laten zien waar zijn toegevoegde waarde uit bestaat en of hij daadwerkelijk begrijpt wat hij heeft opgeschreven.

Geldt dit voor alle vakken in de opleiding?

Ja en nee. Ik heb met alle kerndocenten individueel aan tafel gezeten om te kijken naar de vraag wat AI betekent voor de inhoud van het vak en voor de toetsing. Zoals gezegd gaat deze bijdrage vooral over de toetsing. Hoe dan ook, deze gesprekken hebben vaak geleid tot vakinhoudelijke aanpassingen (“AI en de controller”) en aanpassingen met betrekking tot toetsing. Maar niet altijd. Zoals gezegd hanteert TIAS veel toetsvormen en als die goed voldoen is er geen reden om AI er “met de haren bij te slepen”. Ik benadruk de intentie van TIAS: wij streven ernaar deelnemers op te leiden tot **kritische, competente, en verantwoorde gebruikers van AI (binnen en buiten TIAS)**.